

Tip 1 Diyabet Tedavisi

Tip 1 diyabet tanısı almış bireyde insülin eksikliği olduğundan tedaviye hemen başlamak gerekir. Tedavi genelde yatırırlarak yapılır. Bu süreç kurumlar arası farklılık göstermekle birlikte ortalama 2-3 haftayı bulur. Tip 1 diyabet tedavisinde temel amaç: Pankreasın yapamadığı görevini yaparak eksik olan insülini yerine koymaktır. Yanısıra, sağlıklı ve dengeli beslenme planlanması, egzersiz ve diyabet eğitimi verilerek diyabetle yaşam becerisini kazandırmaktır. Diğer bir ifade ile bireyin diyabet tanısı almadan önceki haliyle yaşamının devamını sağlamaktır. Bu amaca ulaşabilmek için:

- Sıkı bir kan şekeri kontrolü sağlamak,
- Normal büyüme ve gelişmenin devamlılığını sağlamak,
- Çocuk ve aileye göre hedefler belirlemek,
- Aile ve çocuğa kendi kendine bakım eğitimi vermek esastır.

1. İnsülin Nedir?

İnsülin, pankreasın beta hücreleri tarafından salgılanır ve vücutta enerji dengesini kontrol eden en önemli hormondur. Görevi kanın içindeki şekerin hücre içine girmesini sağlamaktır. Bu sayede şeker yanarak enerjiye dönüşür. Temel etkisi kan şekerini düşürmektir.

2. Diyabetin Tarihçesi

Diyabet ile ilgili en eski kayıtlar MÖ 1550'li yıllarda Mısır'da yazılmış bir papirüste bulunmuştur. Papirüste, şeker hastalığına benzer, çok idrara çıkma ile seyreden bir durumdan bahsedilmiştir. Hindular da böcek, sinek ve karıncaların bazı insanların idrarının yapıldığı yere toplandığını kaydetmiştir. Günümüzde tıp kaynaklarında kullanılan, "Diabetes" ve "Mellitus" kelimeleri Yunanca akıp gitmek anlamına gelen dia + betes ve bal kadar tatlı anlamına gelen mellitus kelimelerinden türetilmiştir. Diabetes kelimesi ilk kez Anadolu topraklarında, Kapadokya'da MS 2. yüzyılda Arateus tarafından kullanılmıştır. Arateus şeker hastalığını idrar miktarında artma, aşırı susama ve kilo kaybının olduğu bir hastalık olarak tanımlamıştır.

a. İnsülin Tedavisi

Tip 1 diyabette pankreasta üretilen insülinde eksiklik vardır ve gereksinim duyulan insülinin dışardan verilmesi gerekir.

b. Diyabetli olmayan bir kişide insülin salgısı nasıl olur?

Sağlıklı bireylerde açlık durumunda genellikle hemen hemen aynı düzeyde salgılanan insüline ek olarak, yemek sonrası gastrointestinal sistemden emilen glukoz artışının önlenmesi için insülin salgısı artar.

c. Kimler insülin kullanır?

- Tip 1 diyabetli bireyler
- Diyabet komasındaki hastalar
- Kan şekeri oral antidiyabetik ilaçlar ile kontrol edilemeyen tip 2 diyabetli bireyler
- Kan şekeri diyet ile kontrol altına alınamayan diyabetli gebeler

d. İnsülin kaynakları

Günümüzde insülin analogları kullanılmaktadır. Sığır ve domuz insülini ile domuzdan elde edilen semisentetik insülin ülkemizde kullanılmamaktadır.

3. İnsülin Tedavisine Başlarken Unutulmaması Gerekenler

Diyabetli bireylerde insülin tedavisi normal fizyolojik insülin salınımını taklit edecek şekilde kullanılmaktadır. Farklı insülinler ve insülin tedavi seçenekleri bulunmaktadır. Seçilen tedavi rejimi diyabetlinin gereksinimlerine göre biçimlendirilmelidir. Tedavi rejimi aşağıdaki durumlar dikkate alınarak seçilmelidir:

- Diyabetin tipi
- Çocuğun yaşı
 - Çocuğun yaşam şekline uyumu (okul, dersane, sınav hazırlık dönemi vb.)
 - Çocuğun normal yemek yeme ve egzersiz yapma alışkanlığı
 - Kendi kendine kan şekerini izleme becerisi ve uygulaması
 - Kontrol sıklığı
 - Kan şekeri sonuçları
 - Sportif faaliyet ve oyun saatleri
 - Bireyselleştirilmiş kan şekeri hedefleri

4. İnsülin Saklama Koşulları

Açılmamış insülin flakon ve kartuşları son kullanım tarihine kadar buzdolabında 2°-8 °C'de saklanabilir. Açılmış kartuş ve flakonlar oda ısısında tutulabilir, fakat güvenli ısı aralığı sağlanması zordur; bu nedenle buzdolabında tutulması önerilir. İnsülin açıldıktan sonra 28 güne kadar kullanılabilir. Kesinlikle dondurulmamalıdır. Isı kaynağından ve direk güneş ışığından ya da kuvvetli çalkalamadan hasar görebilir. İnsülin içinde küçük, beyaz partiküller; dibe çökme, tortulaşma, köpürme veya renk değişikliği olursa kullanılmamalıdır.

5. İnsülin Tedavisinde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- a. Kan şekeri düşüklüğü
- b. Kilo artışı
- c. Uygulama bölgesinde şişlik
- d. Uygulama bölgesinde yağ dokusu azalması
- e. Diğer yan etkiler (Allerjik reaksiyon vb)